

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Η ΖΩΗ ΤΟΥ ΣΩΚΡΑΤΗ

- Ήταν Έλληνας Αθηναίος φιλόσοφος, μία από τις σημαντικότερες φυσιογνωμίες του ελληνικού και παγκόσμιου πνεύματος και πολιτισμού και ένας από τους ιδρυτές της Δυτικής φιλοσοφίας.
- Γεννήθηκε στην Αθήνα το 470 π.Χ και ήταν γιος του γλύπτη Σωφρονίσκου και της μαίας Φαιναρέτης. Παντρεύτηκε σε μεγάλη ηλικία την Ξανθίππη με την οποία απέκτησαν τρεις γιους.
- Ασχολήθηκε αρχικά με τη γλυπτική τέχνη, αλλά την εγκατέλειψε όταν στα 17 του χρόνια γνώρισε το φιλόσοφο Αρχέλαο, που του μετέδωσε το πάθος για τη φιλοσοφία και τον έπεισε να αφιερωθεί σ' αυτήν.
- Ο Σωκράτης μπορεί να χαρακτηριστεί ως Θεόπνευστος, καθώς αναφέρει το ισχυρό του ένστικτο να του υπαγορεύει ποιες πράξεις και ενασχολήσεις πρέπει να ακολουθήσει. Μάλιστα δήλωνε ότι άκουγε μέσα του μία φωνή που τον εμπόδιζε να πράττει ό,τι δεν ήταν σωστό, την οποία φωνή ονόμαζε «δαιμόνιον». Κατά τον Πλούταρχο αυτό το δαιμόνιο, δεν είναι άλλο παρά μια ανώτερη δύναμη την οποία προσφέρουν τα ανώτερα όντα σε άξιους ανθρώπους.
- Τις φιλοσοφικές συζητήσεις του παρακολουθούσαν πολλοί, ιδιαίτερα νέοι, που ένιωθαν ευχαρίστηση, ακούγοντας τον να μιλάει και να συζητάει για θέματα κοινωνικά, πολιτικά, ηθικά και θρησκευτικά.
- Ο Σωκράτης δε δίδασκε ποτέ συστηματικά, μιλούσε σε κάθε σημείο της πόλης, με ανθρώπους κάθε κοινωνικής τάξης χωρίς καμία αμοιβή για τη διδασκαλία του.

Η ΚΑΤΑΔΙΚΗ ΚΑΙ Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΣΩΚΡΑΤΗ

- Το 399 π.Χ ο Σωκράτης καταδικάστηκε σε θάνατο με κατηγορίες για ασέβεια προς τους θεούς και για διαφθορά των νέων. Ουσιαστικό κίνητρο, όμως υπήρξε η αντιζηλία του με σημαντικούς άνδρες της εποχής.
- Στη διάρκεια της δίκης ο Σωκράτης έδειξε θάρρος και περηφάνια, ενώ η αναγγελία της ποινής δεν τον τάραξε. Ως νομοταγής πολίτης και αληθινός φιλόσοφος, περίμενε το θάνατο ειρηνικά και γαλήνια και ήπια το κώνειο, όπως πρόσταζε ο νόμος.
- Από την «Απολογία» του Πλάτωνα προκύπτει ότι ο Σωκράτης :
 - κατά πάσα πιθανότητα θα είχε αθωωθεί εάν φερόταν ταπεινότερα, αλλά όπως δήλωσε και ο ίδιος δεν ήθελε να εξευτελιστεί ικετεύοντας τους δικαστές ,
 - αρνήθηκε τη βοήθεια των μαθητών του για να αποδράσει και να διαφύγει σε άλλη πόλη,
 - παρέμεινε πιστός στη κοσμοθεωρία του, εξηγώντας ότι επωφελήθηκε με τους αθηναϊκούς νόμους για εβδομήντα χρόνια και αν τους παραβίαζε τώρα επειδή αυτοί έδρασαν εις βάρος του, θα ήταν συμφεροντολόγος,
 - εξήγησε ότι κανείς δεν πρέπει ποτέ να φέρεται άδικα, ανεξαρτήτως των περιστάσεων .

Τον Μάιο του 2012, πραγματοποιήθηκε εκ νέου η δίκη του Σωκράτη από Συμβούλους του Αρείου Πάγου με γνωστούς δικηγόρους και δικαστές, οι οποίοι χρησιμοποιώντας τους νόμους της εποχής εκείνης, όπου ο Σωκράτης αθωώθηκε για τις κατηγορίες τις οποίες έφερε.

Η ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΣ

Η μαιευτική ήταν η μέθοδος, η οποία σε συνδυασμό με τη χρήση της ειρωνείας, αποτελούσε χαρακτηριστικό της σωκρατικής διδασκαλίας.

Σύμφωνα με τη μέθοδο αυτή, ο Σωκράτης κατά τις συζητήσεις του:

- προσποιούμενος την πλήρη άγνοια για το θέμα που συζητούσε κάθε φορά προσπαθούσε μέσα από ερωτήσεις να εκμαιεύσει την αλήθεια από τον συνομιλητή του,
- έπαιρνε το ρόλο της συνείδησης του συνομιλητή του και μέσα από αυτή τη διαδικασία ερωτήσεων και απαντήσεων δημιουργούσε ένα πνεύμα διαλόγου στη συζήτηση,

Ο συνομιλητής, απαντώντας σ' αυτές τις ερωτήσεις, έφτανε στην αλήθεια μέσα από ένα συμπέρασμα.

Η μέθοδος ονομάστηκε μαιευτική, από την Μαία που φέρνει στον κόσμο ένα μωρό, έτσι και ο Σωκράτης ή ο εκάστοτε συνομιλητής, που παίρνει το ρόλο της συνείδησης, εξάγει από τον συνομιλητή του την αλήθεια.

Η ΔΙΑΛΕΚΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΣ

Πρόκειται για μία μορφή διαλόγου όπου ο Σωκράτης:

- Αρχικά άφηνε τον συνομιλητή του να εκφράσει ελεύθερα την άποψή του σχετικά με το θέμα που συζητούσαν, θεωρώντας αρχικά, αυτή την άποψη ως ολοκληρωμένη και θεμελιωμένη.
- Στη συνέχεια, μέσα από τη διαδικασία ερωτήσεων και απαντήσεων και χρησιμοποιώντας απλά παραδείγματα, έδειχνε τις ακραίες συνέπειες των απόψεων του συνομιλητή του.
- Στο τέλος της συνομιλίας τους, ο συνομιλητής του, είχε οδηγηθεί στην ανακάλυψη νέων συμπερασμάτων και νέων προσεγγίσεων της αλήθειας.

Ο Σωκράτης με τη διαλογική μέθοδο, προσπαθούσε να οδηγήσει τον συνομιλητή του στην ανακάλυψη της βαθύτερης αλήθειας των πραγμάτων, ανεξάρτητης από περιστάσεις και συνθήκες.

Η ΕΠΑΓΩΓΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΣ

- Για να φτάσει στην αρχή των ηθικών εννοιών, ο Σωκράτης χρησιμοποίησε την επαγωγική συλλογιστική μέθοδο, μέσω της οποίας σκόπευε να φτάσει στην εξαγωγή καθολικών συμπερασμάτων.
- Ξεκινούσε με παραδείγματα της καθημερινότητας και με την εμπειρία του, αποσκοπούσε στην εξαγωγή καθολικών συμπερασμάτων, τα οποία ξεπερνούν την εμπειρία και φτάνουν στην απόλυτη γνώση ενός θέματος.
- Η διαδικασία αυτή είναι επιτυχής, όταν θα προέκυπτε ένας απόλυτος ορισμός για την αλήθεια του καλού και του κακού, της ομορφιάς και της ασχήμιας, της ορθής διακυβέρνησης και της δεσποτείας, της σωφροσύνης και της άνοιας.

ΓΝΩΜΙΚΑ ΤΟΥ ΣΩΚΡΑΤΗ

- Εν οίδα ότι ουδέν οίδα (ένα ξέρω ,ότι δεν ξέρω τίποτα).
- Η αξιοπρέπεια, η ευγένεια, η φρόνηση, η ακολασία, η φιλοκαλία, φανερώνονται απ' το πρόσωπο κι απ' τα σχήματα των ανθρώπων, κι όταν περπατάνε κι όταν κάθονται.
- Η παιδεία είναι πανηγύρι της ψυχής, γιατί σ' αυτήν υπάρχουν πολλά θεάματα και ακούσματα της ψυχής.
- Η παιδεία, σαν την πλούσια χώρα, παράγει όλα τα αγαθά.
- Γνώθι σ' αυτόν (γνώρισε τον εαυτό σου).
- Να ο άριστος τρόπος του βίου: ν' ασκούμε τη δικαιοσύνη και ζώντας και όταν πεθαίνουμε.
- Νομίζω πως όσοι εκπαιδεύτηκαν, όχι μόνο αυτοί είναι ευτυχισμένοι και το νοικοκυριό τους διοικούν καλά, μα και τους άλλους ανθρώπους ωφελούν.
- Χωρίς εξέταση μην τιμωρείς κανέναν.
- Ουδέν οίδα ούτε διδάσκω τι, αλλά διαπορώ μόνον (τίποτα δεν ξέρω, ούτε διδάσκω κάτι, μόνο απορίες έχω).
- Δεν είμαι Αθηναίος, ούτε Έλληνας πολίτης, αλλά πολίτης του κόσμου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- <https://el.wikipedia.org/wiki>
- <https://www.sansimera.gr/>
- <http://www.akroteam.gr>
- <http://www.mousa.gr>
- <https://olympia.gr>
- <https://neoskosmos.com>